

Redaktörerna har ordet

SOCIOLOGISK FORSKNING PUBLICERAR inte enbart forskningsartiklar utan ger också utrymme för andra typer av artiklar som berör sociologins och sociologers villkor och utmaningar. Detta nummer innehåller två samtal mellan sociologer i Sverige om aktuella samtidsfenomen som påverkar utbildning och forskning i sociologiämnet: etikprovning och digital undervisning.

I den första av dessa texter samtalar Jonas Edlund, Sara Eldén, David Wästerfors och Lena Sohl om de utmaningar sociologisk forskning ställs inför i en tid av byråkratiserad etikprovning. Under senare år har processen för etikprovning genomgått stora förändringar. Mer forskning anses i dag behöva etikprövas. Ansökningsförfarandet har blivit mer omfattande samtidigt som det är utformat utifrån etiska överväganden som främst är relevanta för medicinsk forskning. I samtalet diskuteras vad dessa stora förändringar innebär för möjligheten att bedriva vissa typer av sociologisk forskning.

Hur undervisningen i sociologi har påverkats av övergången till digital undervisning under covid-19-pandemin diskuteras av Martin Berg, Ida Lidegran, Ulrika Schmauch, Glenn Sjöstrand och Zhanna Kravchenko. Vad innebär användandet av Zoom och andra internetbaserade verktyg för interaktionen mellan lärare och studenter? Vilka möjligheter finns det med digital undervisning som kan vara värda att ta tillvara även efter pandemin? Tidskriftens redaktion vill med detta samtal ge mer plats för texter som handlar om undervisning och lärande inom sociologiämnet och välkomnar därför sociologikollegor att inkomma med förslag till sådana artiklar eller färdiga manus.

Detta nummer innehåller fyra forskningsartiklar. I Helena Holgerssons artikel ”The sociological craft through the lens of theatre. A call for imaginative critical research” diskuteras vad sociologin som disciplin kan vinna på att närma sig olika former av kultur. Utifrån egna erfarenheter av ett samarbete med dramatikern Mattias Andersson, vilket resulterade i pjäsen *The mental states of Gothenburg*, argumenterar Holgersson för att sociologer inte ska undvika sådana samarbeten av rädsla för att framstå som ”ovetenskapliga” samt för att de snarare kan utveckla det sociologiska hantverket.

Magnus Boström ställer i artikeln ”Social relations and challenges to consuming less in a mass consumption society” frågan hur det är möjligt att ”växla ner” i ett samhälle där människor ständigt uppmanas att fortsätta med sina konsumtionsvanor. Utifrån en intervjustudie undersöks de sociala utmaningar som människor ställs inför när de försöker ändra sin livsstil genom att minska den egna konsumtionen. Marita Flisbäck och Margareta Carlén undersöker i sin artikel ”Livspolitik och existentiell mening i

ett alternativsamhälle på landsbygden. Exemplet Uddebo” människors drivkrafter för att söka sig till en plats bortom det omgivande samhällets normer om lönearbete och konsumtion. I artikeln visar de hur intervjupersonerna försöker få makt över sin tid och framtid genom att utveckla ”en vardaglig livspolitik på landsbygden, bortom det kapitalistiska samhällets hets, som ger tänkbara svar på deras existentiella sökande”.

I artikeln ”Barns perspektiv på svensk vardagsrasism” ger Markus Lundström en inblick i ”hur vardagsrasism verkar i den skolmiljö där rasism officiellt motverkas”. Med utgångspunkt i åtta fokusgruppsintervjuer med mellanstadieelever och en grupp medforskande elvaåringar visar han i sin artikel hur ”rasistiska mikroaggressioner avsiktligt eller oavsiktligt bidrar till rangordnande särskiljning” i skolvardagen.

Numret innehåller också två recensioner av nyligen försvarade avhandlingar i sociologi. Malcom Fairbrother recenserar Philip Creswells *Chains of trust. Networks of persistent resistance in digital activism*. I denna avhandling undersöks de sociala banden inom hacktivistkollektivet Anonymous med utgångspunkt i en flerårig etnografisk studie. Det framkommer att aktivisterna utsätter sig själva för risker, som att bli åtalade, samtidigt som de genom emotionellt arbete hjälper varandra att klara av stressen den digitala aktivismen skapar. Fairbrother ser i studien ett viktigt bidrag till den digitala sociologin då den visar att starka band och kollektiv handlande även kan uppstå i internetbaserade gemenskaper. Ulf Bjereld menar att Alexandra Franzéns avhandling *Brottslingar av en mycket speciell sort. Spionskandalen som en maktkamp mellan visselblåsare, grävande journalister och underrättelsetjänster* är kreativ, självständig och bidrar till ”diskussionen om hur ett fritt och öppet samhälle bäst skyddar sig mot demokratins fiender utan att de metoder som används urholkar just friheten och öppenheten”. Men Bjereld har också invändningar om huruvida det som Franzén kallar teori verkligen är en sådan, eller om det snarare rör sig om ett begrepp.

Vi vill även uppmana er att sända oss era artikelmanus, forskningsnotiser, förslag på recensioner och gärna idéer för framtida temanummer. Sociologisk Forskning publicerar bidrag på svenska och övriga skandinaviska språk samt på engelska. Sociologisk Forskning tillämpar anonymiserad kollegial granskning (*double blind peer review*) och alla artiklar publiceras med omedelbar öppen tillgång (*open access*) på tidskriftens hemsida.

Lena Sohl och Magnus Wennerhag
Redaktörer för Sociologisk Forskning